

SPOZNAVNI PROCESI

1. **zaznavanje** - sprejemanje in razlaganje informacij

2. **učenje** - shranjevanje in ohranjanje informacij

3. **mišljenje** - predelovanje informacij

- zaznavanje

-> dražljaji (=informacije)

-> čutila - senzorični živci - možgani

-> specialne anatomske strukture, ki služijo za sprejemanje določenih dražljajev. Mehanični dražljaji - občutki sluha, tipa, ravnotežja, bolečine. Kemični dražljaji - občutki vonja, okusa. Svetlobni dražljaji - občutki vida

-> možganska skorja - primarni - senzorni (=čutilni) centri => občutek

-> sekundarni senzorni centri => zaznava - razlaga občutka - integracija s preteklimi izkušnjami

- **funkcije dražljajev** - pridobivanje informacij iz okolja; aktiviranje - za aktivnost človeka mora biti v okolju čimveč dražljajev

ČUTNI PRAGI- absolutni prag občutka - najmanjša intenziteta dražljaja, ki je potrebna, da dražljaj občutimo

- **diferencialni prag občutka** - tista najmanjša razlika v intenziteti dražljaja, ki je potrebna, da pride do razlike v občutku

- **terminalni prag občutka** - zgornja meja, preko katere, kljub temu, da povečujemo intenziteto dražljaja, ne občutimo spremembe v občutju

- **adaptacija** - če nekaj časa na nas deluje dražljaj iste intenzitete, se občutljivost zmanjka. V začetku je hitrejša, nato pa vedno počasnejša

-> vid - na temo je oko bolj občutljivo, traja do 60 min

-> na svetlo je oko manj občutljivo, traja do 20 min

- senzibilizacija - če delujemo z dražljajem na 1 čutilni organ, se poveča občutljivost tudi drugih čutil

- desenzibilizacija - če zmanjšamo dražljaje, se čutilni organi umirijo

OBČUTKI VIDA

- Vidno območje (spekter) je 400 - 800 nm (pod 400 = ultravijolična, nad 800 = infrardeča) - **mrežnica** - najboljčutilnejši del telesa - **paličice** (svetloba) in **čepki** (barve) - **slepa pega** - na njej ni čutilnic - **rumena pega** - čutilnice so najgostejše

- **barve** - *kromatični občutki* (rdeča, modra,...), občutimo barvitost-kvaliteto, svetlost, nasičenost (čistost) - svetloba - *akromatični občutki* - (bela, črna, siva,...), odvisna od intenzivnosti dražljaja, ločimo svetlost **KONTRASTI PRI VIDNEM**

ZAZNAVANJU- komplementarne barve - tiste, ki si ležijo v barvnem krogu točno nasproti. Če jih optično pomešamo, dobimo sivo (modra-rumena, rdeča-zelena) - **vzporedni (sočasni) kontrast** - nastane, ker na opazovano površino vpliva

barva sosednje površine- **zaporedni kontrast** - če nekaj časa gledamo neko površino in potem pogledano prenesemo na nevtralnno površino, vidimo prejšnjo površino v kontrastni barvi ("paslika" - na nevtralni površini v komplementarni barvi) | **OBČUTKI SLUHA** - uho je zadolženo poleg sluha tudi za občutek ravnotežja- uho sprejema zvočne valove - mehanične dražljaje. Te zvoke delimo na - tone, zvone, sume in poke. Čisti ton nam posredujejo glasbena sredstva. Pri

zvočnih valovih ločimo višino, glasnost, in barvo (mešanica različnih tonov). Višina je odvisna od frekvence, glasnost od amplitude, barva pa od sestavljenosti zvoka.

- človeško uho sprejema višine zvokov od 18 Hz do 20000 Hz. Glasnost merimo v dB (decibelih)